Indsatsen mod PFAS i Region Hovedstaden

Baggrund
Region Hovedstadens jordplan "Vejen til ren jord og rent vand II" har fokus på at beskytte grundvandet mod forurening med klorerede opløsningsmidler og lignende stoffer, der i særlig grad truer grundvandet. Målet er at beskytte 85 procent af grundvandet mod klorerede opløsningsmidler inden 2030.

Indsatsen mod PFAS udføres primært sammen med indsatsen i forhold til klorerede opløsningsmidler, da en række af de virksomhedstyper, som erfaringsmæssigt har anvendt disse stoffer, også kan have anvendt PFAS. Region Hovedstadens fokus på at beskytte grundvandet mod forurening med klorerede opløsningsmidler vil derfor i mange tilfælde også afklare eventuel PFAS-forurening.

Brandøvelsespladser og andre brancher, der har brugt PFAS
Nogle brancher har en særlig risiko for at medføre PFAS-forurening. Det gælder blandt andet brandøvelsespladser, som alle regioner har haft fokus på at få undersøgt, efter forureningen med PFAS fra Korsør Brandskole blev opdaget i 2021.

Efterhånden som der opnås mere erfaring og viden om PFAS, kan andre brancher komme i søgelyset og kræve en særlig indsats – det gælder blandt andet plastvirksomheder.

Vidensopbygning, udvikling og afprøvning af nye metoder
Selv om administrationen siden 2015 har været opmærksom på PFAS, er der fortsat behov for mere viden om spredning af PFAS i jord og grundvand, og hvordan stoffer kan håndteres, særligt under danske forhold.

Administrationen har derfor igangsat en række projekter, der skal medvirke til at udvikle metoder til at undersøge, risikovurdere og oprense PFAS-forurening i samarbejde med andre aktører på området: de øvrige regioner, kommuner, vandforsyninger, miljørådgivere, entreprenører, universiteter og Miljøstyrelsen.

Samarbejde om opsporing af kilder til PFAS-forurening
Hvis en vandforsyning henvender sig til regionen, fordi den har fundet PFAS over grænseværdierne i drikkevandsboringerne, prioriterer administrationen at opspore punktkilder til forureningen. Dette sker typisk i samarbejde med vandforsyningen og kommunen.

Området mellem Høje-Taastrup, Tune, Ishøj og Solhøj er det sted i Danmark, der er hårdest ramt af PFAS i grundvandet. Alle drikkevandsboringer i dette område – kaldet Tunhøj – er i større eller mindre grad påvirket af PFAS-forurening. Det har betydet lukning af flere drikkevandsboringer og blanding eller rensning af vandet for at overholde grænseværdierne.

Administrationen samarbejder med Region Sjælland, Høje-Taastrup, Ishøj og Greve kommuner og de store og små vandforsyninger om at dele og koordinere viden, data og indsatser for at beskytte grundvandet.

Begge regioner har igangsat tiltag for at rense det PFAS-forurenede grundvand i Tunhøj-området. Region Hovedstadens indsats har blandt andet omfattet gennemgang af alle PFAS-relevante grunde (ca. 60 grunde), indledende PFAS-undersøgelser på 12 grunde og undersøgelser af omfattende PFAS-forurening fra tidligere brandøvelser på en brandøvelsesplads i Hedehusene. I Hedehusene driver administrationen desuden 2 vandrenseanlæg, der fjerner klorerede opløsningsmidler og PFAS fra grundvandet.

Midler fra den nationale PFAS-pulje til oprensning
I forbindelse med den nationale handleplan for PFAS er der afsat 100 mio. kr. til regionernes indsats med oprensning af PFAS-punktkilder i perioden 2025-2027.

Region Hovedstadens andel af midlerne udgør 26,6 mio. kr. Derudover har Region Hovedstaden og Region Sjælland i fællesskab fået tilsagn om 20 mio. kr. til indsatser i Tunhøj-området. Regionerne får ikke pengene på én gang, men skal årligt søge om midler hos Miljøstyrelsen, når styrelsen åbner for dette (sædvanligvis sidst på året).

I Region Hovedstaden skal midlerne bruges til indsatser i forhold til: Rullebanen ved Flyvestation Værløse, Kvistgård, Blødemosegård Fyldplads ved Ganløse og den nordlige del af Tunhøj-området. Alle steder er grundvandet forurenet med PFAS. Administrationen vurderer, at forureningerne udgør en akut trussel mod grundvand, der anvendes til drikkevand. I flere tilfælde er der påvist PFAS i drikkevandsboringer.

Vurdering af mulige PFAS-grunde
Administrationen har kendskab til ca. 5.000 grunde, hvor der kan have været brancher/aktiviteter, som muligvis har anvendt PFAS-stoffer. 3.500 af de 5.000 grunde er allerede kortlagt som forurenede eller måske forurenede af andre årsager end PFAS-stoffer, så her ved grundejerne godt, at jorden og grundvandet er eller kan være forurenet. Men ikke nødvendigvis, at der er eller måske kan være forurening med PFAS-stoffer på grunden. Regionen arbejder løbende med at gennemgå og vurdere grundene i forhold til, om de skal undersøges nærmere/igen.